

WIERZYCA
NURTY NATURY
NURTY KULTURY

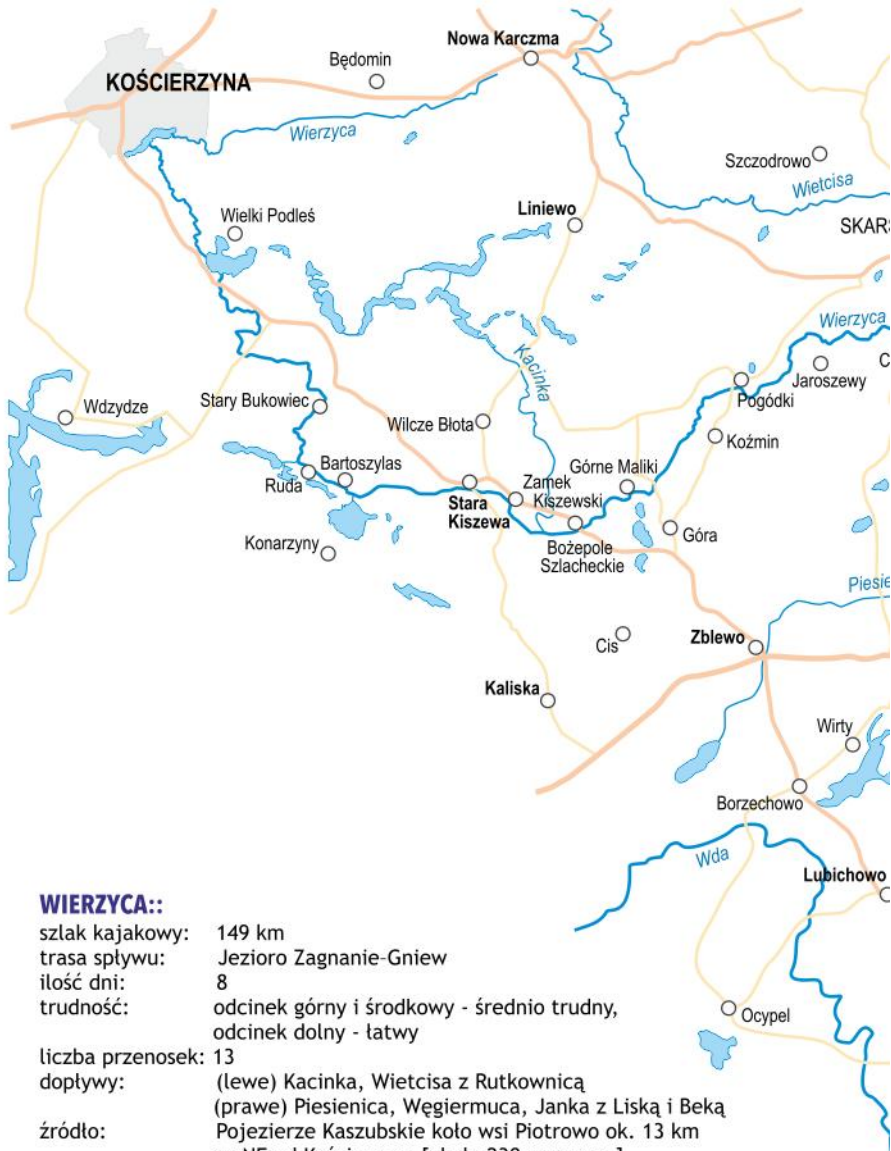

przewodnik turystyczny

Projekt „Oznakowanie spławnego odcinka rzeki Wierzyca” zrealizowany został w ramach projektu współpracy przez Lokalną Grupę Działania Wstęga Kociewia i Lokalną Grupę Działania „Chata Kociewia” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 421. Wdrażanie projektów współpracy Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

WIERZYCA::

szlak kajakowy:	149 km
trasa spływu:	Jezioro Zagnanie-Gniew
ilość dni:	8
trudność:	odcinek górny i środkowy - średnio trudny, odcinek dolny - łatwy
liczba przenosek:	13
dopływy:	(lewe) Kacinka, Wietcisa z Rutkownicą (prawe) Piesienica, Węgiermuca, Janka z Liską i Beką Pojezierze Kaszubskie koło wsi Piotrowo ok. 13 km na NE od Kościerzyny [około 230 m n.p.m.]
źródło:	Wista na jej 876,7 km biegu jako lewostronny dopływ, pod Gniewem [ok. 10 m n.p.m.]
ujście:	

Zanim zaczniesz kajakową przygodę na kociewskiej Wierzyca zachęcamy do skorzystania z atrakcji kaszubskich i pogranicza kociewsko-kaszubskiego

Jezioro Wierzyko

Leży na terenie Pojezierza Kaszubskiego. To 63 ha powierzchni. Długie na blisko 2,5 km, a miejscami szerokie na 250 m. Maksymalna głębokość to 6 m. W jego toni mieszają się wody jeziorne z przepływającą przez akwen rzeką Wierzyca.

Na zachód od jeziora Wierzyko Rezerwat Czapliniec

Chronione siedliska ptasie, fragmenty boru mieszanego i buczyny w pobliżu Borów Tucholskich, jeziora Wierzyko oraz Kościerzyny. Zadrzewiony kilkusetletni obszar to miejsce bytowania także licznych dzięciołów czarnych.

Na północ od jeziora Wierzyko KOŚCIERZYNA, a tam:

Muzeum Ziemi Kościerskiej

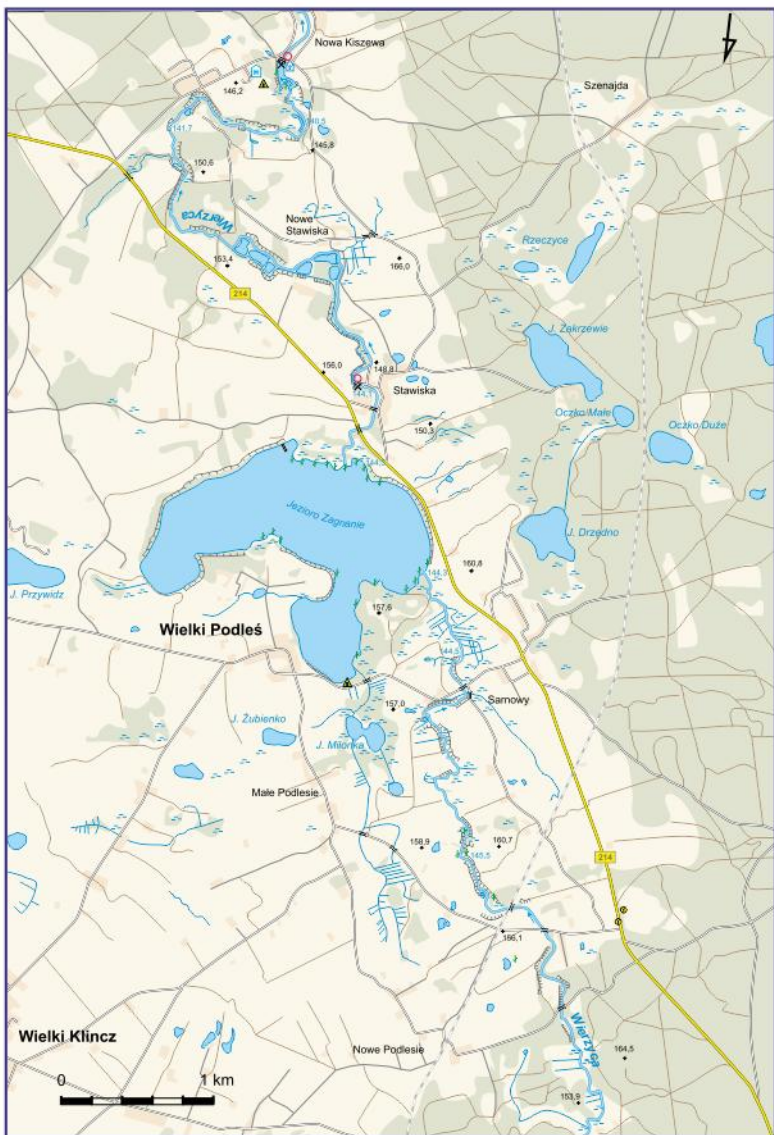
Muzeum im. dr Jerzego Knyby swoją ekspozycję poświęca historii Kościerzyny i Ziemi Kościerskiej. Pewna część wystaw została przeznaczona na dział etnograficzny, gdzie można zobaczyć wyroby rękodzieła ludności kaszubskiej nawiązujących do życia codziennego Kaszubów (meble, hafty, rzeźby, naczynia). Jednak jednym z najcenniejszych eksponatów jest zbiór nauk i komentarzy Marcina Lutra do Pisma Świętego z 1662 roku.

Stary Browar

Niepowtarzalny klimat, nowoczesność oraz historyczność - tak wyjątkowe miejsce znajduje się na rynku głównym Kościerzyny. Tuż przy nowoczesnym centrum handlowym można poczuć drożdże piwowskie, które mają znaczący wpływ na smak i aromat piwa. W tym niepowtarzalnym miejscu znajdziesz hotel, restaurację, pub oraz pizzerię, w której prowadzona jest degustacja prawdziwie złotego trunku. Stary Browar Kościerzyna to miejsce, gdzie możesz skosztować piwa o niezapomnianym smaku, niefiltrowanego i niepasteryzowanego. Miejsce łączące ponad stu pięćdziesięcioletnią historię i tradycję połączone z nowoczesną technologią.

Sanktuarium Matki Bożej Kościerskiej Królowej Rodzin

Znajduje się w kościele farnym Świętej Trójcy w Kościerzynie. Od XVII wieku czczony jest tam obraz Matki Bożej zwanej Madonną Kościerską. O niezwykłym kulcie obrazu świadczą liczne pielgrzymki do tego miejsca. W 1992 roku odstonięto pełen wizerunek Matki Boskiej, gdyż przeprowadzono na zlecenie parafii jego renowację. Obraz przed konserwacją przedstawiał postacie Madonny i Dzieciątka. Dzieło składa się z części środkowej o wymiarach 109x93 cm, która tworzy pierwotny obraz Matki Boskiej Śnieżnej, a jego doszyte części boczne powiększają obraz. Zostały one przyozdobione w dziewięć kolistych medalionów z wybranymi scenkami religijnymi, a połączonych paciorkami.

Powtórka z ortografii z odrobiną językoznawstwa

Wierzyca pisana przez „rz” - bo wymienia się na „r”. Verissa. Nazwa pochodzi od słowa „ver” - wilgoć i przyrostka „issa” - typowego dla języka Wenedów przybyłych na te tereny w II wieku p.n.e. Pod takim mianem Wierzyca po raz pierwszy zagościła w XII-wiecznych dokumentach. Dziś na początku XXI wieku nadal fascynuje swoimi tajemnicami historii i przyrody. To podwójne bogactwo nadal nie jest powszechnie znane i turystycznie oblegane. Ten przewodnik po Wierzycy otwiera przed Tobą szansę bycia jej prawdziwym gościem.

Czas rozpocząć kajakową przygodę na Wierzycy. Najlepszym miejscem pierwszego wodowania jest to oto jezioro...

141,7 - przed Tobą Jezioro Zagnanie

Jezioro Zagnanie

Akwen o powierzchni 143 ha, długości 2,3 km, szerokości do 1 km i maksymalnej głębokości 20 m. Leży na obrzeżach Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Dla kajakarzy jest atrakcyjną przygodą na kajakowym szlaku rzeki Wierzycy. Dla plażowiczów istotne jest oficjalne kąpielisko w Podlesiu Wielkim.

140,5 - wypływ Wierzycy z jeziora Zagnanie (kieruj się nieco w prawo - znalezienie szlaku rzeki, nie jest łatwe, gdyż jest to wąski przesmyk trzcinowy)

140,2 - most drogowy (łączy Stawiska z drogą 214)

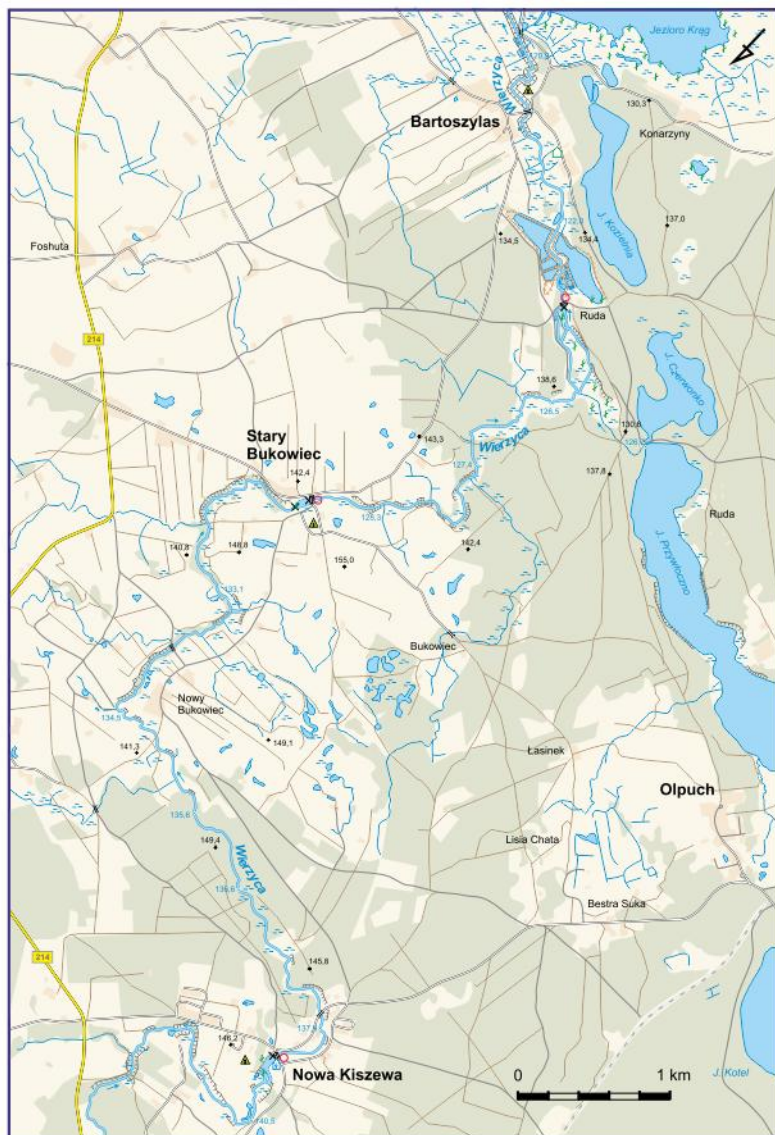
139,9 - most drogowy Stawiska II

139,6 - stary jaz; nieczynny, lecz można pokusić się o spłynięcie zastawą, w której będzie najwięcej wody; przenoska po prawej stronie, uciążliwa z bardzo niewygodnym zejściem

Wierzyca - królestwo zimorodka

Prawdziwy ptasi klejnot tej rzeki. Najpiękniejszy ptak występujący w Polsce. Turkusowo-pomarańczowa sylwetka widoczna jest już z daleka. Widowskowi poluje na ryby pod nim przepływające i ciekawie mieszka. W wysokich nadrzecznych urwiskach gnieździ się w głębokich na metr norach. Błękitny Król Wierzycy, który zasiedla tylko przejrzyste wody. To dobry znak dla rzeki, że tu jest.

Wierzyca - nurty natury, nurty kultury

Jeden nurt i dwa brzegi to mnóstwo atrakcji zapewniających wiele przyjemności podczas wypoczynku. W zdrowym ciele - zdrowy duch! Spływy kajakowe wśród nieskażonej natury to tętno życia zdrowego ciała. Zdrowy duch to podróż przez wiele i obok wielu najważniejszych kulturowo oraz cywilizacyjnie miejsc Kociewia - od Starej Kiszewy, przez Pogódki, Skarszewy, Starogard Gdański, Pelplin, aż po Zamek w Gniewie.

Aktywna ciałem i umysłem Wierzyca - nurty natury, nurty kultury.

134,5 - most (Nowa Kiszewa - Bestra Suka)

132,3 - most w Nowym Bukowcu

129,4 - wieś Stary Bukowiec (w niej młyn i sklep)

127,3 - przed Tobą niski drewniany mostek z koniecznością przenoski

126,7 - z prawej strony ujście dopływu z jeziora Przywłoczno

126,1 - przed Tobą wieś Ruda i ruiny starego młyna (miejsce jednej, dwóch lub nawet trzech przenosek, gdyż za młynem dwie kolejne kładki na rzece)

Uwaga: bardzo niebezpieczna przenoska dla kajakarzy, łatwo tu o uszczerbek na zdrowiu i uszkodzenie sprzętu. Proponowana przenoska lewą stroną, według oznakowania (strzałek), ok. 400 metrów. Na wyposażeniu warto mieć wózek do kajaków, który bardzo ułatwi kajakowe życie w takiej chwili.

126,0 - po prawej stronie mijasz gospodarstwo rybackie

125,0 - kwatera agroturystyczna po prawej stronie

124,6 - przed Tobą most we wsi Bartoszyłaz; za mostem po prawej stronie dobre miejsce na postój

Początek Kociewskiej Wierzycy

Jak to wszystko zawsze się rozpoczyna na Kociewiu, nad jego Wierzycą? Tak jak w Starej Kiszewie - osiadłe życie, cywilizacja zaczyna się zawsze od grodziska. Ono z czasem zmienia się w obronną warownię.

Wojenne zawieruchy obracają pamiątki w perzynę, a współcześni próbują odnaleźć ślady minionej świetności, unieść na powrót dawne mury, wstawić wyważone drzwi i nauczyć się czegoś z bogatej historii Kociewia i jego rzeki...

122,4 - po prawej stronie **Jezioro Krąg**, niewidoczne z nurtu Wierzycy Jezioro wytopiskowe na Równinie Tucholskiej leżące w kompleksie leśnych Borów Tucholskich. Obszar krajobrazu jest chroniony w ramach programu Natura 2000. Jego powierzchnia wynosi 424,4 ha, a maksymalna głębokość nie przekracza 2 m. Akwen jeziora połączony jest z systemem wodnym dorzecza Wierzycy i z jeziorem Kozielnia. Charakteryzuje się niskimi brzegami zupełnie porośniętymi trzciną, a także tym, że przeważającą część obszaru stanowią wilgotne łąki. Teren jeziora pokrywają szczególnie ważne typy siedlisk (torfowisko źródliskowe, jezioro eutroficzne). Jezioro Krąg cieszy się ostoją ptactwa wodnego. Bytują tu m.in. brodziec samotny, dzięcioł czarny, białorzotka, szlachara.

122,2 - niski mostek drewniany (bardzo nisko położony - konieczna przenoska) Po prawej stronie czeka na Ciebie hotel z polem biwakowym

www.wrotakaszub.pl

58 687 64 26

119,5 - tuż przed Starą Kiszewą, po lewej stronie miejsce na postój „Czôtenkò”

www.czolenko-kajaki.pl

tel. 518 660 398

119,3 - przed Tobą **Stara Kiszewa**

Wieś położona nad rzeką Wierzycą, o której pierwsza informacja pisana pochodzi z XIII wieku (osada Kisow z 1269 roku). Od 1316 roku była we władaniu Krzyżaków. Najpierw, w X wieku, stał tu drewniany gród książąt pomorskich, później zakonna warownia obronna zniszczona najpierw podczas wojny trzynastoletniej a po raz kolejny w latach „potopu szwedzkiego”. Jej pozostałości znane są jako „Zamek Kiszewski”. W XVI-XVII wieku we wsi znajdował się młyn i tartak. W drugiej połowie XIX wieku Stara Kiszewa była silnym ośrodkiem ruchu kulturalnego i narodowego. Najważniejsze zabytki sakralne to neogotycki kościół św. Marcina z 1891 roku (w nim pięć wielkich malowideł ściennych przedstawiających sceny z życia patrona) oraz jedna z najpiękniejszych na Kociewiu kapliczek nastupowowych z figurą św. Jana Nepomucena (przy moście na rzece). Atrakcją etnograficzną jest kilka starych chat.

www.starakiszewa.pl

Centrum Informacji Turystycznej

58 380 03 90

119,3 - przed Tobą most drogowy w Starej Kiszewie; za nim spore różnorodne utrudnienia, czasami zmuszające do krótkiej przenoski; brzegi za mostem są betonowe i wysokie, a co za tym idzie niedostępne dla kajakarzy

117,6 - przed Tobą **Zamek Kiszewski**, most, jazy i mała elektrownia wodna, a co za tym idzie przenoska (lewą stronę); po przenosce jest miejsce na postój, a ponowne wodowanie dosyć łatwe.

Ten, kto domaga się cudów, żąda, by natura przerwała ich nieustanny ciąg

Na Wierzycy, nad Wierzycą i wokół Wierzycy fascynujący świat krajobrazów, miejsc, żywych istot jest przebogaty i gotowy urzec każdego, wrażliwego na piękno obserwatora. To świat, który potrafi uwieść swą urodą o każdej porze roku, bo klimat tu przyjazny - lata rześkie, a zimy łagodne. Ekosystem regionu zaskakuje swoją różnorodnością, a skarbów przyrody jest nad Verissą bez liku. Nurt natury chlupocze echem od serca rzeki po przyrzeczne pejzaże. Woda przynosi ze sobą wilgotną rześkość, w okolicznych lasach powraca w zmęczone cywilizacją płuca świeży i zdrowy oddech, wzmacniany żywicznym aromatem, a cisza i spokój ukoją tu nawet najbardziej skołatanе nerwy. Na całej swej długości Wierzyca przetacza się licznymi i malowniczymi meandrami oraz rozlewiskami otoczonymi trzciną. Wpływając do leśnych odcinków cieszymy się mrocznym i chłodnym cieniem, a gdy wypłyniemy na podmokłe łąki, zewsząd otaczają nas promienie słońca. Podziwiane przez nas brzegi porastają przeróżne gatunki trzciny i traw, a nad wodą pochylają się wierzby i olchy. Przed nami otwarty teren nadrzecznych łąk i pól uprawnych. Nad nami w nieprzerwanym śpiewie unosi się skowronek, gdzieś w dalekiej przestrzeni słyszeć przeszywający niemal całe Kociewie klangor żurawia.

Żuraw (*Grus grus*)

W Dolinę Wierzycy powraca wczesną wiosną, a w marcowe i kwietniowe poranki można usłyszeć jego donośny głos. To bardzo piękne i tajemnicze ptaki - sylwetka z długą szyją i pióropuszem na ogonie. Płochliwe - zabierz ze sobą lornetkę.

Rusałka pawik (*Inachis io*)

Motyl z rodziny Południc (Rusalkowate). Na czerwono-brązowych parach skrzydeł tego motyla są niebiesko-czarne oczka. Jaja składa na pokrzywach. Piękna wierzyczańska wiosną spotkanie z rusałką da Ci możliwość uwiecznienia jego fotogeniczności - może w chwili, gdy będzie się posilała kwiatowym nektarem...

115,5 - po lewej ujście rzeki Kacinki (zwanej też Małą Wierzycą); w jej pobliżu kwatera agroturystyczna z polem biwakowym

www.dwakasztany.pl

tel. 58 680 42 68, kom 728 158 649

113,9 - przed Tobą most i wieś Bożepole Szlacheckie

Przed samymi Malikami Górnymi płynąc wąwozem, kanionem, przepływamy pod 6-8 powalonymi konarami drzew. Ciekawa atrakcja, do pokonania przy odrobinie gimnastyki.

111,5 - przed Tobą most, po lewej stronie wieś Górne Maliki z profesjonalnym polem biwakowym w postaci tzw. PIT-stopu, czyli Punktu Infrastruktury Turystycznej

109,1 - przed Tobą most drogowy Dolne Maliki

104,1 - po lewej stronie dogodnie miejsce postoju już w granicach wsi Pogódki, PIT-stop, czyli Punkt Infrastruktury Turystycznej

104,0 - przed Tobą most drogowy oraz wieś **Pogódki**

Miejscowość położona 10 km na zachód od Skarszew, jedyna w Polsce wieś o takiej nazwie.

Umiejscowiona w rynnowej dolinie Wierzycy, jest jedną z najstarszych osad na ziemi pomorskiej. Pierwsza wzmianka pojawiła się w 1198 roku, a początki rozwoju miały charakter cysterski. Gości zainteresuje tu barokowy kościół św. Piotra i Pawła z lat 1701-1715

(wnętrze głównie rokokowe), kościół poewangelicki (który niegdyś przyciągał wzrok ornamentami zewnętrznych ścian), kilka zabytkowych chat, pałac podworski z połowy XIX wieku, młyn XIX-wieczny oraz resztki grodziska wczesnośredniowiecznego. Walory naturalne okolicy to rezerwat przyrody „Buczyna Pomorska” i 150-letni las bukowy, głązy narzutowe a także piękna panorama wsi z doliny Wierzycy (krajobraz podgórski, leśny i jeziorny).

104,0 - wysoki brzeg zabezpieczony tłuczonym kamieniem i siatką, lecz pozostawiający możliwość wysiadki

Na lewo od wsi Pogódki **Rezerwat Brzęczek**

Leśny rezerwat położony na terenie Pojezierza Starogardzkiego, założony w roku 1983 r. o wielkości 25,49 ha. Rezerwat obejmuje pozostałości o charakterze naturalnym, bądź mało zmienionym przez człowieka. Swoją ochroną obejmują zbiorowiska żywej buczyny pomorskiej z okazałym 150-letnim drzewostanem. Występują tu stanowiska rzadkich i chronionych roślin naczyniowych.

101,7 - przed Tobą most łączący wsie Pogódki i Jaroszewy; miejsce na ewentualny krótki postój

94,1 - po lewej stronie ujście rzeki **Wietcisy**

Rzeka będąca dopływem Wierzycy. Jej głębokość jest idealna do spływów kajakowych, lecz najlepiej rozpocząć w miejscu, w którym nad wąwozem Wietcisy przechodzi szosa Głodowo-Wysin. Miejscami nurt jest rwący, a utrudniają spływ krzewy, drzewa i inne zarośla. Na odcinku rzeki jedynym śladem ludzkości jest odosobniony dom widoczny tylko przez chwilę na prawym stoku, a znacznie później most drogowy. Tuż za mostem krajobraz zmienia się w podmokłą dolinę. Kolejny mostek oznacza początek nowego zwężenia. Rzeka płynie w stronę Skarszew, tuż przed miastem zwalniając i leniwie zasilając staw młyński.

Skarszewy nad Wietcisą

W 1198 roku nastąpiło przekazanie ziemi zakonnikom (w herbie głowa Jana Chrzciciela, patrona zgromadzenia Joannitów, założycieli miejscowości). Następnie, w 1370 roku, średniowieczny gród przekazano Zakonowi Krzyżackiemu. Pozostałe epizody z kart historii to spory polsko-niemieckiej ludności (anegdota o budowie w jedną noc ewangelickiej świątyni w roku 1741) i praktyka sądowa w latach 1762-1767 Józefa Wybickiego. Najciekawsze obiekty warte zobaczenia to zamek joannicki z XIII wieku (obecnie siedziba ośrodka kultury), kościół św. Michała Archaniola oraz kościół poewangelicki. Można też tu podziwiać XIII-wieczne mury obronne z resztkami baszt oraz rynek z XVII-wiecznym ratuszem.

93,8 - przed Tobą most drogowy łączący Czystą Wodę z Czarnocinem; dogodne miejsce postoju po lewej stronie

90,1 - przed Tobą elektrownia wodna Czarnocińskie Piece; przenoska prawą stroną

Elektrownia wodna Czarnocińskie Piece

Uruchomiono ją w 1906 roku instalując dwie pionowe turbiny Francisa o mocy 162 i 82 kW. Po wojnie obiekt został odbudowany a braki wyposażenia uzupełnione. Pod koniec lat 50. zlikwidowano obie turbiny Francisa, mniejszą komorę turbinową zamknięto, w większej natomiast zainstalowano turbinę Kaplana, co pozwoliło osiągnąć moc 156 kW przy przepływie 6 m³/s.

89,6 - przed Tobą nieczynny wiadukt kolejowy
na prawym brzegu PIT-stop, czyli Punkt Infrastruktury Turystycznej

88,0 - przed Tobą most drogowy Zapowiednik-Bączek; uwaga na bystrze

85,7 - przed Tobą most drogowy we wsi Bączek

Po prawej stronie mijasz wieś Krąg

78,7 - przed Tobą most drogowy we wsi Kręski Młyn; możliwość postoju na terenie
kwatery agroturystycznej po prawej stronie za mostem

www.kremlyn.pl

tel. 58 56 20 555

77,7 - przed Tobą nieczynny wiadukt kolejowy Starogard Gdański - Skarszewy, uwaga
na bystrze pod wiaduktem; po przepłynięciu sztuczne, lecz przepiękne rozlewisko
powstałe na skutek budowy nowej elektrowni wodnej

- 73,4** - elektrownia wodna Nowa Wieś Rzeczna; przenoska prawą stroną
73,3 - przed Tobą wiadukt kolejowy Starogard Gdański-Chojnice (tzw. Dreimost);
możliwość wodowania pod wiaduktem
73,2 - z prawej strony ujście rzeczki Piesienicy
70,5 - przed Tobą stalowy mostek

STAROGARD GDAŃSKI

Już przed 5 tysiącami lat istniała tu osada neolityczna. Od VIII wieku stał tu gród na szlaku „via mercatorum - drogi kupieckiej”, który w 1116 roku prawdopodobnie oblegany był przez wojów Bolesława Krzywoustego. W roku 1198 nastąpiło odstąpienie terenu przez księcia Grzymisława zakonowi Joannitów, a w 1360 roku przejście ziem przez Zakon Krzyżacki. W roku 1440 miasto przystąpiło do Związku Pruskiego. Kres zmagania o nie w wojnie trzynastoletniej opisał w swej kronice Jan Długosz. W 1514 roku położono wodociągi wg projektu Mikołaja Kopernika. Fanów sportu z pewnością zainteresuje fakt, że ten gród nad Wierzycą, to rodzinne miasto Kazimierza Deyny.

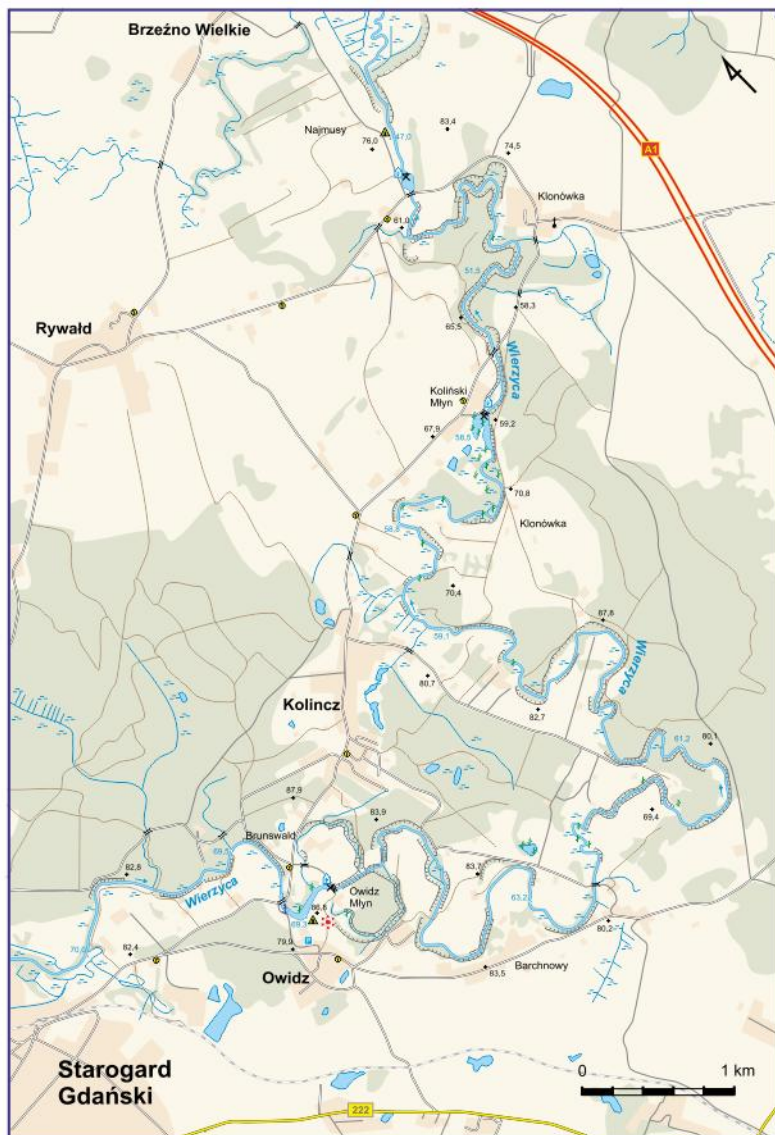
www.starogard.pl www.powiatstarogard.pl
Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej
tel. 58 767 35 98

- 70,1** - przed Tobą most drogowy na drodze krajowej 22
69,3 - przed Tobą mostek w parku miejskim; stacja wodna ZHP z możliwością biwakowania
69,2 - kładka dla pieszych nad rzeką
W Starogardzie Gdańskim **Muzeum Ziemi Kociewskiej**
Stolica Regionu zaprasza do swojego muzeum. Tu przejdiesz przyspieszony kurs z historii i przygód, które na Kociewiu miały miejsce. W dalszą wycieczkę po „Królewskim Mieście nad Wierzycą” udasz się, gdy poznasz kulturę i sztukę Naszego Regionu, bohaterstwo mieszkańców oraz dzieje cywilizacji na tych terenach.
W Stolicy Kociewia także **Szlak Deyny**
Od początkowych minut w drużynie ze Stolicy Kociewia - tuż za rogiem pierwsze trafienie dla Włókniarza Starogard Gdański. A po przerwie w reprezentacji Polski. I tak aż do ostatniego gola strzelonego Mistrzostwach Świata 1978 w dalekiej Argentynie równie odległemu Meksykowi... Kazimierz Deyna - piłkarz podniesiony do potęgi.
68,6 - przenoska kajaków przez ul. Hallera; wodowanie przed jazami z lewej strony w wyrwie w betonowym nabrzeżu
68,5 - miejsce wodowania kajaków po lewej stronie rzeki
68,1 - jesteś na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji

www.osir.com.pl
Hotel Rekord
tel. 58 562 40 05

- 67,7** - przed Tobą most drogowy; przed połączeniem odnóg niebezpieczny próg
66,9 - przed Tobą nieczynny wiadukt kolejowy

63,4 - przed Tobą most drogowy łączący wieś Kolincz z Owidzem

63,3 - po prawej stronie miejsce postoju z polem biwakowym, lecz co znacznie ważniejsze Grodzisko Owidz

www.owidz.pl

tel. 519 849 145, 58 532 05 54

GRODZISKO OWIDZ

Rekonstrukcja Grodu Piastowskiego z XI wieku, z czasów Bolesława Chrobrego. Chwile tutaj spędzone, to powrót do wieków i czasów pełnych wojów i rycerzy średniowiecznych z epoki pierwszych Piastów. Grodzisko Owidz przybliży widowską historię. Każda z tutejszych atrakcji, to swoisty wehikuł czasu. Miejsce to możesz zwiedzić samodzielnie, ale i z przewodnikiem. Mieszkająca tu grupa miłośników dawno minionych stuleci organizuje: żywe lekcje historii, inscenizacje historyczne, turnieje rycerskie, warsztaty dawnego rzemiosła... Grodzisko Owidz to miejsce dla pasjonatów, rodzin oraz firm chcących zorganizować imprezę integracyjną.

63,0 - przed Tobą elektrownia wodna w Owidzu; przenoska prawą stroną po uzgodnieniu z obsługą obiektu

Elektrownia wodna w Owidzu

Podwójna dawka energetyzującej przygody. Turbiny Francisca o łącznej mocy 600 kW, regulatory, generatory i kolumny synchronizacyjne. Niezawodna technologia przełomu XIX i XX wieku - w Kolinczu od dziesięcioleci świeci się ta sama żarówka Philipsa z charakterystyczną dwuzwojową spiralą żarnika. A Ty czasami twierdzisz, że czujesz się wypalony? Podłącz się na chwilę do prądu Wierzycy - przejdzie Ci.

59,2 - przed Tobą most drewniany we wsi Barchnowy

50,4 - przed Tobą elektrownia wodna w Kolinczu; przenoska prawą stroną

50,1 - uwaga na bardzo niebezpieczny próg wodny o wysokości 60 cm; dla niedoświadczonych konieczna przenoska

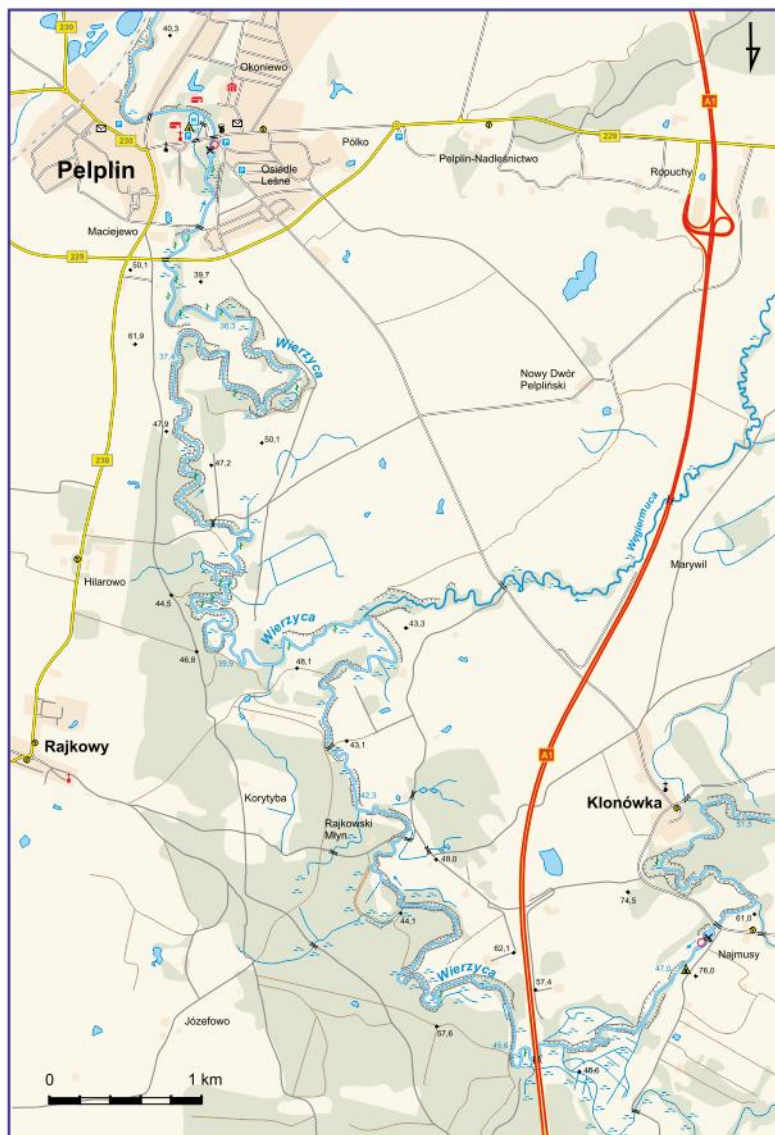
49,8 - przed Tobą most drogowy z Klonówki do Kolincza; w zależności od stanu wody może być zwałkowo do wysokości Klonówki

Po Twojej prawej stronie niewidoczna z kajaka wieś Klonówka

Pierwsze ślady osadnictwa pochodzą już z epoki neolitycznej, a pierwsza wzmianka o wsi w dokumentach z 1341 roku. W 1846 roku przygotowywano tu tzw. Powstanie Starogardzkie pod wodzą Floriana Ceynowy. Znajduje się tu jeden z najpiękniejszych na Kociewiu obiektów sakralnych - kościół św. Katarzyny, postawiony w II połowie XIV wieku (gotycki o wystroju rokokowym; z niego pochodzi jedna z dwóch ocalałych w Polsce Madonn Szafrkowych, obecnie w pelplińskim Muzeum Diecezjalnym). Warty zobaczenia jest również wawóz Maternów (legendarne miejsce zbójowania braci Maternów z XVI wieku) i malowniczy przełom rzeki z widokiem na Pelplin.

47,1 - przed Tobą most drogowy łączący Klonówkę z Rywałdem; uwaga na bystrze

46,7 - przed Tobą elektrownia wodna Klonówka; przenoska lewą stroną; po lewej stronie dobre miejsce na postój, bo to PIT-stop, czyli Punkt Infrastruktury Turystycznej

45,0 - most drogowy na autostradzie A1

42,0 - przed Tobą most drogowy we wsi Rajkowski Młyn

40,7 - przed Tobą polny mostek drewniany, po prawej stronie ujście rzeczki Węgiermuca

32,0 - przed Tobą w nurcie rzeki Diabelski Kamień po lewej stronie

30,3 - przed Tobą most na obwodnicy Pelplina

PELPLIN

Ślady osadnictwa pochodzą z młodszej epoki kamiennej, a pierwsza wzmianka z roku 1274 - właśnie wtedy Mściwoj II przekazał ziemię zakonowi cystersów. Klasztor przeżył burzliwe dzieje (najazd husytów, wojna trzynastoletnia, potop szwedzki), ale i wiele pozytywnych wydarzeń oraz wizyt (Kazimierza Jagiellończyka, Zygmunta III Wazy, Gustawa Adolfa, Władysława IV, Jana III Sobieskiego). Pelplin to przede wszystkim siedziba diecezji. Bezczennym zabytkiem architektury jest wspaniały przejaw gotyku - katedra i zespół pocysterski.

30,0 - przed Tobą most drewniany na ul. Sambora

29,5 - płyn prawym rozwidleniem rzeki

29,4 - przed Tobą jaz; przenoska prawą stroną

29,2 - przed Tobą most drogowy i przystań Jana III Sobieskiego; idealne miejsce na postój, bo to PIT-stop, Punkt Infrastruktury Turystycznej; poza tym Informacja Turystyczna, hotel przyjazny kajakarzom z możliwością zjedzenia posiłku w tutejszym pobliskim refektarzu

www.informacja.pelplin.com

tel. 58 536 19 49

W Duchowej Stolicy Kociewia Dawne Opactwo Cysterskie

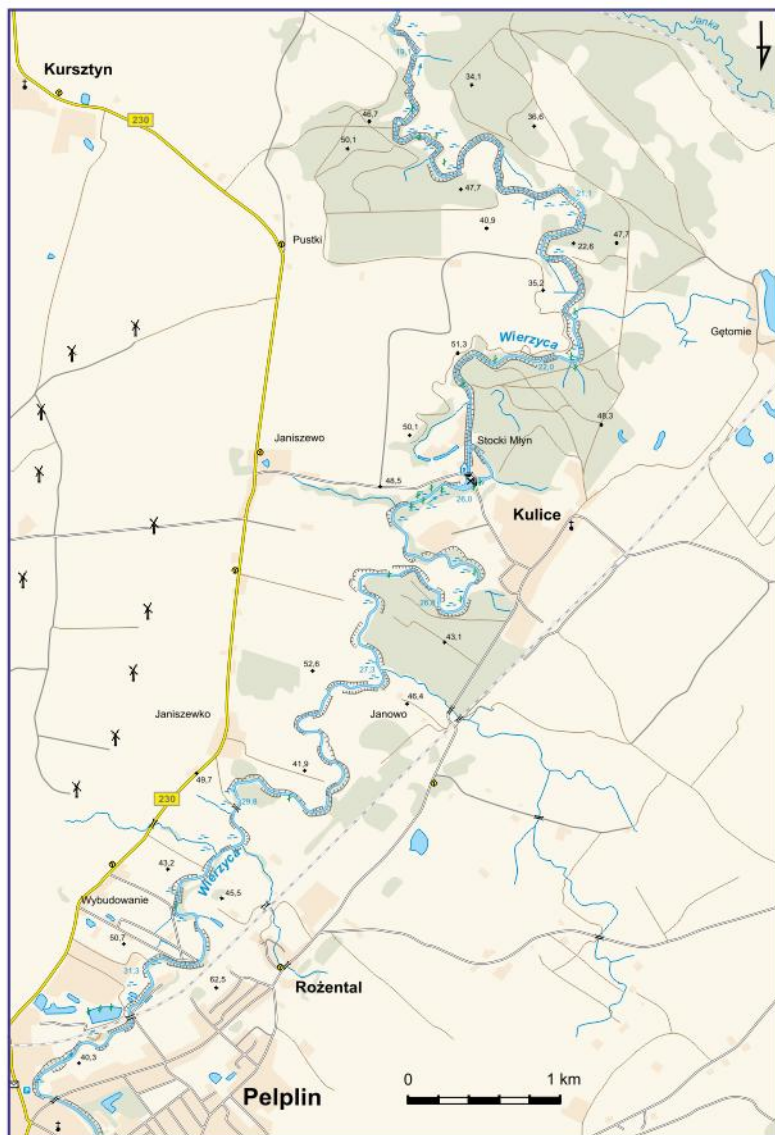
Serce Duchowej Stolicy Kociewia, którego początki sięgają XIII wieku. Bazylika Katedralna jest jednym z najważniejszych tego typu zabytków gotyckich nie tylko w Polsce, ale i w Europie. W jej wnętrzu podziwiać można największy w Europie drewniany ołtarz barokowy. Jego bezpośrednim otoczeniem są 22 ołtarze boczne oraz średniowieczne i renesansowe stalle dębowe.

A także Muzeum Diecezjalne

Skarbnica architektury i sztuki sakralnej. Podziwiać tu można jedną z największych kolekcji rzeźby średniowiecznej (m.in. Madonna szafkowa ze wsi Klonówka).

Tutejsza biblioteka przechowuje setki cennych inkunabułów. Perłą w koronie jest jedyny w Polsce egzemplarz Biblii Gutenberga z lat 1452-1455.

28,4 - przed Tobą most drogowy na ul. Kościuszki

Atrakcja cysterska **Skryptorium pelplińskie**

Interaktywna pracownia pelplińskich Cystersów. Drzwi do niej od wieków skrywają tajniki gotyckiej pisowni. Dziś stają otworem przed kandydatami pragnącymi ubiegać się o miano skryby - to swoista podróż w przeszłość wprost do warsztatu pisarskiego Cystersów. Zasiadając przy dębowym pulpicie można poczuć się jak średniowieczny skryba i zobaczyć jak funkcjonowało jego miejsce pracy - skryptorium.

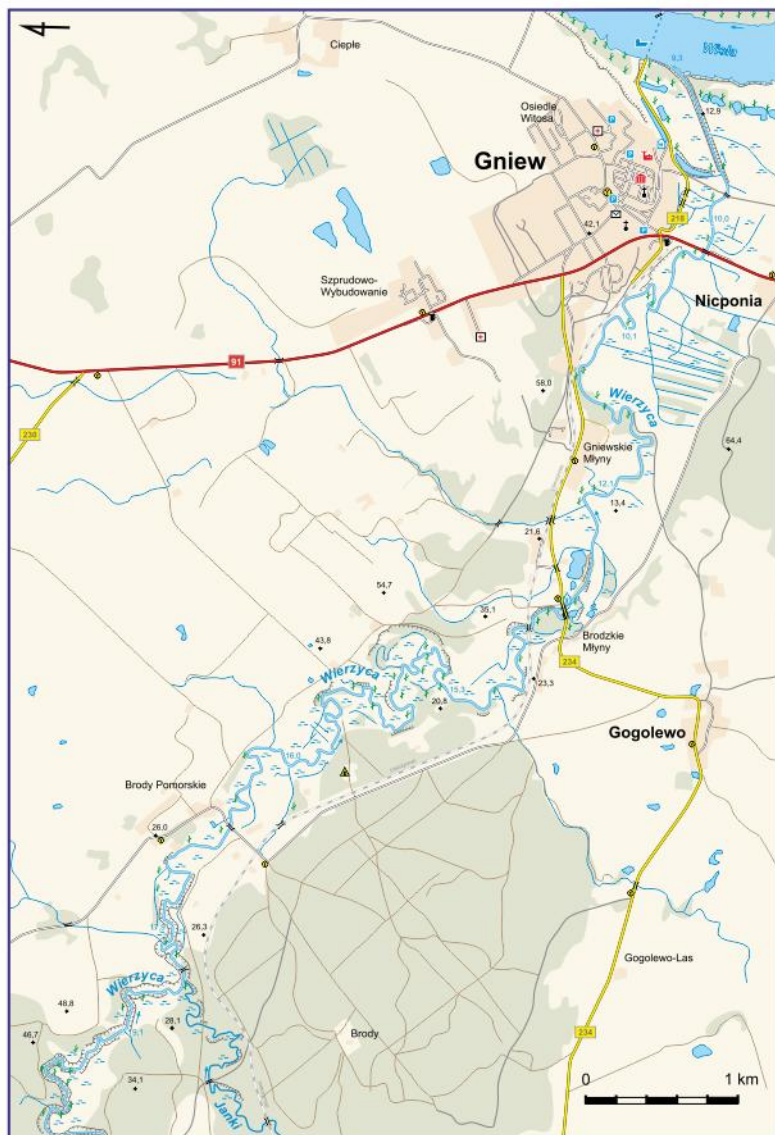

27,5 - przed Tobą wiadukt kolejowy

20,0 - przed Tobą elektrownia wodna Stocki Młyn; przenoska prawą stroną, a za nią dobre miejsce na postój, bo to PIT-stop, czyli Punkt Infrastruktury Turystycznej

Elektrownia wodna Stocki Młyn

Na początku był właśnie ten młyn, a u zarania XX wieku wybudowano na jego miejscu też elektrownię (mamy na myśli tenże obiekt). Funkcjonował on z dwiema turbinami Francisa, a gdy w latach 30-tych zwiększono moc przez dobudowanie segmentu parowego - stał się jednym z większych tego rodzaju na Pomorzu. Współcześnie prąd produkuje pionowa turbina śmigłowa.

Po prawej stronie ujście rzeki Janki

11,8 - przed Tobą most drogowy w Brodach Pomorskich, po prawej stronie nieco odległe (ok. 300 m od rzeki) pole biwakowe przy leśniczówce

6,2 - przed Tobą wiadukt kolejowy na nieczynnej linii kolejowej

5,8 - przed Tobą elektrownia Brodzkie Młyny; przenoska prawą stroną z przejściem przez ulicę; dogodnym miejscem postoju jest to pomiędzy rozlewiskiem a kanałem elektrowni wodnej; znajduje się tu PIT-stop, czyli Punkt Infrastruktury Turystycznej

Po lewej stronie warowna stolica Kociewia **Gniew**

Najstarsze ślady osadnictwa pochodzą z 2500 lat przed naszą erą. W początkach naszej ery przebiegał tu Szlak Bursztynowy, a już w IX wieku istniały dwa grody. Pierwsza wzmianka pojawiła się w 1229 roku. Od 1276 roku miasto było w posiadaniu Zakonu Krzyżackiego, a od 1440 roku należało do Związku Pruskiego. W czasie wojny trzynastoletniej miały miejsce wielokrotne walki o gród, a potem wojny XVII-wieczne i kilkakrotne zajęcie miasta przez Szwedów (1636 wyprawa Gustawa Adolfa oraz lata „potopu szwedzkiego”). II połowa XVII wieku to rozwój Gniewa pod okiem starosty Jana Sobieskiego.

www.gniew.pl
tel. 58 535 40 21

A w niej **Zamek Gniew**

W Gniewie jest prawie 300 zabytków, ale nad nimi wszystkimi góruje najpotężniejszy na Pomorzu po malborskim, zamek pokrzyżacki z przełomu XIII i XIV wieku. Na początku wieku XXI warownia ta to Europejski Park Historyczny, ale i nowoczesne centrum konferencyjne. Dla widzów: niepowtarzalne widowiska, inscenizacje, turnieje rycerskie o wieloletniej tradycji i światowej sławie. Dla gości trzy i czterogwiazdkowy hotel, zadaszony dziedziniec pełniący funkcję sali koncertowej i bankietowej. Zamek współtworzy atrakcyjność całego zamkowego wzgórza: w ofercie są rejsy gondolą po Wiśle oraz przejażdżki powozem.

www.zamek-gniew.pl
Informacja Turystyczna Zamek Gniew
tel. 58 535 25 37 wew. 3010

A także **Rynek Starego Miasta**

Najcenniejszą jego częścią są kamienice podcieniowe, które znajdują się po zachodniej stronie. To nie tylko piękno tutejszej architektury mieszczańskiej, ale i jedyny tego typu zespół zabytków na Pomorzu. Fundamenty i piwnice świadczą o średniowiecznym rodowodzie tych zabudowań. W centrum placu rynkowego stoi XIV-wieczny ratusz z wewnętrznym dziedzińcem.

1,4 - przed Tobą most na drodze krajowej nr 91; uwaga na bystrze pod mostem

1,0 - przed Tobą mostek drewniany

0,0 - przed Tobą wody wiślane...

Możliwość zakończenia spływu przy byłej przeprawie w kanale zamkowym - po wplynięciu na Wisłę za moment na lewym brzegu finałowa przystań po kociewskiej stronie...

DOBRANOC nad Wierzycą...

Hotel Bazuny
ul. Kościuszki 17
83-400 Kościerzyna
tel. 58 680 21 00
www.hotelbazuny.pl

Hotel Gryf
ul. Ogrodowa 2
83-400 Kościerzyna
tel. 58 686 31 55
www.hotel-gryf.pl

Ośrodek Wypoczynkowy Szarlota
Szarlota 11
83-400 Kościerzyna
tel. 58 686 77 55
www.szarlota.pl

Hotel Gołun
83-406 Wąglikowice
tel. 58 686 11 87
www.hotel-golun.com.pl

Agroturystyka Koziołkowo
Bartoszylas 43B
83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 687 60 55
www.osrodek wypoczynkowy kaszuby.pl

Dom Wczasów Dziecięcych
Wygonin 18
83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 687 63 67
www.wygonin.pl

Hotel Wrota Kaszub
ul. Konarzyńska 16
83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 687 64 26
www.wrotakaszub.pl

Agroturystyka Dwa Kasztany
Pałubin 25
83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 680 42 68
www.dwakasztany.pl

Agroturystyka TRZY STAWY
Lipy 2, 83-430 Stara Kiszewa
tel. 58 687 65 15, 696 531 765

Hotel GRAMBURG
ul. Chojnicka 21a
83-210 Zblewo
tel. 58 588 45 47
www.hotel-gramburg.pl

Ośrodek Wypoczynkowy Borówno
Borówno Wielkie
83-250 Skarszewy
tel. 58 588 0700
www.skarszewy.pl

Gościniec nad Wietcisą
ul. Zamkowa 3
83-250 Skarszewy
tel. 690 009 130
www.gosciniiec.skarszewy.pl

Agroturystyka Noclegi nad Wierzycą
Krag 1d
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 561 18 76
www.noclegistarogard.pl

Pensjonat Kręski Młyn
Krag 3
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 05 55
www.kremlyn.pl

Hotel Ren
ul. Skarszewska 5
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 59 48
www.ren.com.pl

Hotel Ośrodka Sportu i Rekreacji
ul. Olimpijczyków Starogardzkich 1
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 40 05
www.osir.com.pl

Hotel Bachus
ul. Mickiewicza 21
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 30 23
www.hotelbachus.pl

Hotel Hubertus
ul. Pelplińskiego 8
Rokocin
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 563 09 82
www.hubertus.pl

Gościniec Woda na Młyn
Waćmierok
83-115 Swarzędz
tel. 58 587 87 78
www.wodanamlyn24.pl

Ranczo Uroczysko
ul. Pelplińska 1a, Wielgłowy
81-120 Subkowy
tel. 606 377 994
www.ranczo.tczew.pl

Hotel nad Wisłą
ul. Makowa 7, Knybawa
83-110 Tczew
tel. 58 531 05 63
www.hotelnadwisla.com.pl

Hotel Nad Wierzą
Plac Tumski 1
83-130 Pelplin
tel. 58 536 19 49
www.hotel.pelplin.com

Wyższe Seminarium Duchowne
Plac Mariacki 7
83-130 Pelplin
tel. 58 536 16 64
www.seminarium.pelplin.diecezja.org

Internat ZKiW nr 1
ul. Sambora 5
83-130 Pelplin
tel. 58 536 17 68

Agroturystyka Ropuchy
Ropuchy 1
83-130 Pelplin
tel. 58 536 40 28

Hotel na Wzgórzu
ul. Krasickiego 10
83-140 Gniew
tel. 58 535 24 45
www.hotel-nawzgorzu.pl

Pensjonat Pod Abażurem
Nicponia 6
83-140 Gniew
tel. 58 535 35 00
www.podabazurem.pl

Zajazd Gniewko
Rakowiec 108
83-135 Mała Karczmka
tel. 58 535 15 27
www.gniewko.com.pl

Hotel Rycerski
pl. Zamkowy 2
83-140 Gniew
tel. 58 535 38 80
www.zamek-gniew.pl

Pałac Kończewskich
Mała Karczmka 5
83-135 Rakowiec
tel. 515 276 396
www.palackonczewskich.pl

SMACZNEGO nad Wierzycą...

Restauracja Rzemyk
ul. Tkaczyka 6
83-400 Kościerzyna
tel. 58 686 27 42
www.restauracjarzemyk.pl

Karczma Viking
ul. Kościarska 41a
83-430 Stara Kiszewa
tel. 500 600 679
www.karczmaiviking.pl

Gościniec Konopielka
Osiedle Dębowe 4
83-210 Zblewo
tel. 58 532 13 85
www.konopielka.com

Karczma Pod Wygodą
Sumin 57
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 563 76 37
www.karczma.esite.pl

Restauracja Zamkowa
ul. Zamkowa 1
83-250 Skarszewy
tel. 58 588 25 80
www.restauracja-zamkowa.eu

Restauracja Galeria Smaków
ul. Kanałowa 1
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 34 11
www.galeria-smakow.com

Bar Mleczny Junior
Rynek 32
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 27 53

Pizzeria Tabu
Rynek 38
83-200 Starogard Gdański
tel. 501 033 731

Restauracja Grodzisko
ul. Rycerska 1
83-211 Owidz
tel. 609 003 236
www.restauracjagrodzisko.pl

Karczma Kociewska
Szpegowo
ul. Starogardzka 2
83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562 14 73
www.karczma-kociewska.pl

Zajazd Solecki
ul. Sambora 19
83-130 Pelplin
tel. 58 536 17 44

Pizzeria Grill Bar
ul. Mickiewicza 20
83-130 Pelplin
tel. 603 333 320

Pizzeria CK
ul. 27 Stycznia 2a
83-140 Gniew
tel. 58 535 25 74
www.smakick.pl

Restauracja Kolumnowa
ul. Zamkowa 3
83-140 Gniew
tel. 58 535 25 37
www.zamek-gniew.pl

KAJAKI, KAPOKI I WIOSŁA...

EVERTREK

ul. Rycerska 5, Starogard Gdański
tel. 58 582 18 78, 696 302 113
e-mail: imprezy@evertrek.pl
www.evertrek.pl

Centrum Aktywnego Wypoczynku
ul. Hallera 19a, Starogard Gdański
tel. 601 633 292
e-mail: biuro@kajaki.stg.pl
www.kajaki.stg.pl

Kręski Młyn
Krag 3
tel. 58 562 05 55
e-mail: kremlyn@poczta.onet.pl
www.kremlyn.pl

kajaki.hydrostacja.pl
ul. Długa 20A
tel. 606 904 005
e-mail: info@hydrostacja.pl
www.kajaki.hydrostacja.pl

ekajaki.pl

ul. Ks. J. Popietuszki 25, Rzepnica
tel. 510 808 333, 510 808 111
e-mail: info@ekajaki.pl
www.ekajaki.pl

Czôtenkô

ul. Kościarska 15, Stara Kiszewa
tel. 727 904 120, 518 660 398
e-mail: czolenko-kajaki@wp.pl
www.czolenko-kajaki.pl

Kajaki Rodos

ul. Armii Krajowej 28, Starogard Gdański
tel. 607 931 854
www.kajaki-rodos.pl

PPHU Tadeusz Śliwiński

Wielki Bukowiec 68
tel. 58 582 41 40, 604 535 167
e-mail: wdakajaki@wp.pl
www.wdakajaki.republika.pl

Zapraszamy na Kociewie!

Zapraszamy do odwiedzenia, poznania i przeżycia Łagodnej Krainy. Nasza mała ojczyzna, to jeden z regionów etniczno-kulturowych Pomorza.

Żyjemy szczęśliwie i czekamy na Ciebie nad wijącymi się po tej ziemi wstęgami naszych rzek: Wierzycą, Wdą i okalającą Kociewie do wschodniej strony Wisłą. Wypatrujemy Ciebie z przystani i dziewiczych brzegów naszych licznych, sielskich jezior. Wpatrujemy się w dal w oczekiwaniu na Ciebie z usianych w naszych stronach rozlicznych wzgórz i pagórków.

Czekamy na Ciebie pośród ogromnych polaci sosnowych borów, pośród gęstwin leśnych, bukowych ostępów. Oprócz nas przywita Cię nieskażona dotykem XXI wieku fauna i flora oraz łagodny, przyjazny odwiedzinom o każdej porze roku klimat.

Nadwiślańska kraina, ukryta w tej chwili jeszcze jedynie w Twoich dłoniach, a otwarta wraz ze wszystkimi swymi mieszkańcami na prawdziwe i pełne Twoje odkrycie, posiada wielowiekową tradycję, której świadectwem są liczne zabytki architektury, a także twórczość ludowa, gwara i regionalna kuchnia.

Drogowskazem niech będą dla Ciebie wabiący na Kociewie blask ognia rozpalanego nocą na szczytach wież średniowiecznych zamków, oświetlone kandelabrami sale balowe rozlicznych pałaców, dworów, dworków i pałacików.

Szczęśliwą podróż niech zwiastują Tobie pielęgnowane w kociewskiej tradycji niezwykle miejsca kultu, refleksji i zadumy. Kociewie to kraina z niepowtarzalnymi krajobrazami, dziedzictwem historycznym, oryginalną kulturą ludową, zamieszkała przez ludzi zawsze pogodnych duchem.

To gościnna ziemia - znajdziecie tu spokój, ciszę, a spędzone chwile długo będą budzić wspomnienia.

Kociewie - skąd tak zwiemy naszą małą ojczyznę? Czy znajdziemy tę jedną, właściwą odpowiedź? Nieważne. Ważne, że będziemy mieli o czym ze sobą rozmawiać.

Najważniejsze, że będziemy ze sobą rozmawiać. Łagodnie.

Kociewie „Łagodna Kraina” zaprasza!

